

't Zwaalfje

Nieuwsbrief Vogelwerkgroep Berkelland

Borculo - Eibergen - Neede - Ruurlo

Kluut

Foto: Jos Korenromp

najaar 2016, jaargang 5, nummer 2

In dit nummer ondermeer aandacht voor:

Foto: René Pruijters

Vogeltrek op Falsterbo pagina 4

Foto: Pieter Doorn

Sensatie: een Steltstrandloper in Berkelland pagina 8

Foto: Luuk de Haan

Sonja Grooters interviewt Gerrit Huurneman pagina 14

Femke en Lars Grooters
tijdens een wandeling door het
Neustadter Moor. Lees ook over de
excursie naar Diepholz op pagina 14.
Foto: Sonja Grooters

Waar vindt u ons op internet

Meer informatie, verslagen van inven-
tarisaties, excursies, een overzicht
van werkgroepen etc., vindt u op onze
website:

www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Voor waarnemingen in de gemeente
Berkelland: kijk op de website:

www.vwgberkelland.waarneming.nl

Bestuur Vogelwerkgroep Berkelland

Voorzitter

Henk Leever, Oude Eibergseweg 13, 7273 PJ Haarlo
tel: 0545-261531 henkenjantine@hotmail.com

Secretaris

Sonja Grooters, Patrijsstraat 111, 7161 JM Neede
tel: 0545 - 292 582 sonjaenhans@hotmail.com

Penningmeester

Ben Stegeman, Warmelinkshof 4, 7271 KM Borculo
tel: 0545-274321 bennie.stegeman@kpnmail.nl

Bankrekening: NL48RBRB.085.01.05.714 t.n.v.

VWG Berkelland te Ruurlo

Lid

Marjon Hoen, Kieftendijk 3, 7161 RL Neede
tel: 0545-291525 info@marjonhoen.nl

Vacature

Algemeen mail-adres

E-mail: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

De redactie van deze uitgave is verzorgd door
Cees van Beinum, Luuk de Haan
Marjon Hoen en Jos Korenromp

Op 15 augustus ontdekten Tim en Ronald Oortwijn
tijdens de watertelling een juveniele Kwak in de
Rekkense Zandvang.

Inhoudsopgave

Van de voorzitter Henk Leever	3
Vogeltrek op Falsterbo René Pruysers	4
Kennismaking in vogelvlucht Tijmen Boswinkel	6
De Sperwer op vogelvoer Jos Korenromp	7
De (her-)ontdekking van de Strandsteltloper Jaap de Jong	8
Samen voor de Patrijs Henk Leever	10
Bij de voorplaat Kluut Jos Korenromp	11
Eurobirdwatchday Cees van Beinum	12
Een heel bijzondere Buizerd Willie Smeenk	13
Waarneming Ransuilen Henk Lammers	13
Gerrit Huurneman, een echte Vogelmaan Sonja Grooters	14
Kraanvogelexcursie naar Diepholz Henk Leever	17
Verslag diverse Uilensoorten Anton Meenink en Henk Lammers	18
Verslag nestkastcontrole en lezingen Harry Overbeek en Marjon Hoen	18
Jeugdactiviteiten Marjon Hoen	19
Data van ledenavonden en excursieprogramma	20

Nieuws van de voorzitter

Plezier met vogels

In het vorige nummer schreef ik o.a. dat we maar
veel plezier mogen beleven aan onze activiteiten
met vogels in de natuur. Dat hebben we gedaan en
doen we nog steeds.

Met Pinksteren was het helemaal raak in mijn dorp
Haarlo, dat overigens toen volledig op de schop
was, met de ontdekking langs de Berkel van een
Steltstrandloper door ons lid Jaap de Jong. Hon-
derden vogelaars uit binnen- en buitenland hebben
de vogel goed kunnen zien en ook gefotografeerd
en ik schat, dat er meer dan 1000 bezoekers zijn
geweest. Mijn dorpsgenoten dachten nog wel
meer, maar in een klein dorp zijn 100 “vreemden”
al heel veel. De plaatselijke uitbater Prinsen heeft
er ook veel plezier aan beleefd, want ondanks de
slechte bereikbaarheid in die periode waren er met
Pinksteren opeens veel meer gasten.

Er blijken echter nog veel meer mensen in mijn
omgeving plezier te beleven aan vogels. Dat leid ik
af aan de vele keren dat ik word aangesproken of
gebeld. Ze weten ook dat ik extra let op de Patrij-
zen en krijg dan ook berichten dat ze ergens weer
“petriezen” hebben gezien.

En wat te denken over de vragen over het voeren van
de vogels. Wat mag ik voeren en waar moet ik oplet-
ten? Op de kat van de burens natuurlijk, maar er zijn
gelukkig veel goede tips te vinden op internet, maar
ook in de winkels. Veel winkels hebben een uitgebreid
assortiment en vogelvoer is een aardige business ge-
worden. Supermarkten pikken ook hier hun graantje
mee.

Zelf kan ik me al weer verheugen op het inrichten van
de voerplaats voor het raam binnenkort. Zou net als
afgelopen jaar de Sperwer elke dag weer langskomen
om te proberen een Meesje of Vink te verschalken. En
komen de Kepen ook weer met de vinken mee?

Daar kan ik van genieten in de winter: vogels kijken
vanuit je luie stoel en als het kan een vogelboek erbij.
Er zijn weer van die cadeautips voor de december-
maand zoals het bekroonde boek De Grutto en ook
Hans Dorrestijn heeft een nieuw boek geschreven.

Ongetwijfeld komt er wel een boek langs in december,
zeker als je dan ook nog 65 wordt.

Veel vogelplezier.

Henk Leever

De lucht zit vol met trekvogels

Belevenissen van een ‘assistent’ van een echte vogelaar tijdens de vogeltrek in Falsterbo Zweden.

Dit jaar ben ik voor de derde maal in de laatste week van september Zweden samen met mijn vrouw naar Falsterbo afgereisd om de vogeltrek waar te nemen, maar ook om deze te ervaren. Over deze ervaringen wil ik jullie wat meer vertellen.

Het is namelijk zo dat mijn vrouw (Marina) veel meer verstand heeft van vogels als het op herkenning aan komt. Vooral als het ‘horen’ wordt kijk ik al snel verbouwereerd naar haar om te vernemen wat ze nu weer heeft waargenomen. Voorbeeld: de eerste waarneming was dit jaar de Bladkoning die in de bosjes bij onze woning zat en die ze op gehoor waarnam. Snel opgenomen en teruggeluisterd. Ik kon er niets van maken. Kwam er na 2 dagen achter dat ik hem met mijn rechteroor niet hoorde, dit in tegenstelling tot mijn linkeroor; weten we dit ook weer. Ik beschouw mij intussen als haar ‘assistent’ en heb mij met die rol tevreden gesteld. Ik sleep dus met de telescoop, de camera (fotografieren van de vogelsoorten voor nadere studie op de computer om toch die ene bijzondere soort later alsnog op te merken: een taak die ik op mij genomen heb) en de stoeltjes. Verder tref ik de nodige voorbereidingen voor de reis, het verblijf (al 3 maal bij Ingegerd in haar huisje) en de vogellocaties die we willen bezoeken. Bevalt Marina prima. Als ‘tegenprestatie’ maakt zij me deelgenoot van haar waarnemingen, zodat we in ieder geval aan het eind van de week dezelfde, niet onbelangrijke, waarnemingslijst van soorten hebben. Als man (volgens Marina) wil ik namelijk wel scoren en dat betekent in ieder geval dat de eerste 100 vogelsoorten een must zijn, want anders heb ik geen rust. Het is uiteindelijk allemaal goed gekomen want het lijstje sloot rond de 110 vogelsoorten.

Vroeg naar bed en vroeg weer op

Vogeltrek in Falsterbo betekent vroeg naar bed en vroeg eruit. Tussen 06.30 en 07.00 uur willen we

namelijk wel, voordat het licht wordt, op ‘de punt’ staan. Dit doen we dan meestal tot een uur of 11 waarbij we onze tijd besteden aan waarnemen en veel praten met naast je staande oude en nieuwe ‘vogelvrienden’. Als je tussendoor wat eet en je keel smeert met de meegenomen koffie kun je dit lang volhouden. Beschik je daarnaast over een paar zelf meegebrachte stoeltjes en heb je mooi weer en goede vogeltrek, dan waan je jezelf al snel in het walhalla, mits je van vogels houdt natuurlijk. Let er op dat als iedereen opspringt en naar een punt kijkt, je zo snel als je kunt je eigen verrekijker in die richting beweegt en zo mogelijk uit het Zweeds, Deens, Fins, Engels, Duits om je heen herleidt waar je naar aan het kijken bent. Met een paar Nederlanders naast je wordt dit proces een stuk eenvoudiger. Maar het blijft een boeiend gebeuren dat al die kijkers met hun eigenaar dit schijnbaar moeiteloos kunnen volhouden. Dit proces herhaalt zich weer in de middag als de meeste vogelaars verkassen om aan de rand van het heideveld te gaan zitten. Bij mooi weer is hier namelijk thermiek en kun je genieten van een uitbundige roofvogeltrek waar regelmatig mooie soorten tussen zitten zoals b.v. een Bastaardarend of een Steppekiekendief.

Steenarend

Meestal gaan we een dag de omgeving (het ‘vasteland’) afstruinen op zoek naar andere vogelsoorten. Dit jaar zijn we op zoek gegaan naar de Steenarend die op een aantal locaties in Zuid-Zweden broedt. Via via hadden we vernomen dat er op een specifieke locatie vaak waarnemingen van de Steenarend gedaan werden. Na de locatie gevonden te hebben, waarbij de grote hoeveelheid (honderden) uitgezette Fazanten opviel, eerst maar eens de telescoop en camera én stoeltjes gereed gezet. Vervolgens de

Bij het krieken van de dag op ‘de punt’

Steenarend

koffie ingeschonken en de omgeving afgezocht. Er vloog van alles (Zeearenden, Buizerds, Ruigpootbui-zerds, Bruine Kiekendief, Rode Wouwen; niet te klagen dus), maar geen Steenarend. Tot ik achter in de auto onder de klep ging zitten voor een tweede bakje koffie, het zal toch niet waar zijn, jawel daar vliegt een Steenarend. Koffie weggegooid en in plaats daarvan een adrenaline stoot in het lijf! Wat een mooie vogel en unieke waarneming voor een assistent van een echte vogelaar! Uiteindelijk meer dan een uur van een vliegende en foeragerende steenarend kunnen genieten. De aanwezigheid van de Fazanten was hiermee ook gelijk verklaard, want ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat die speciaal zijn uitgezet als voedselbron voor de Steenarenden in de omgeving.

Mannelijke assistent

Nou heeft het zijn van een mannelijke assistent van een vrouwelijke vogelaar ook weer een voordeel. Het is namelijk zo dat de meeste andere vogelaars een man eerder aanzien voor een vogeldeskundige dan een vrouw (let op, dit is uit eigen waarneming geconstateerd). Ook is mij intussen gebleken dat die andere vogelaars vaak niet de minste zijn. Beter gezegd, deskundig tot heel deskundig niveau. Na 3 jaar Falsterbo-ervaring heb ik mij de kunst eigen gemaakt (althans volgens Marina die hier smakelijk om kan lachen) om die deskundigheid eerst maar eens af te tasten. Dit voordat ik als ‘assistent’ helemaal los

ga om antwoord te geven op hun vragen of op hun ‘niveau’ mee te doen en te praten over vogels en aanverwante thema’s. Als je je plek kent, is en blijft het natuurlijk zeer interessant en leerzaam om die kennis en ervaringen uit te wisselen. Ook voor je echtgenoot, de ‘echte’ vogelaar, die je intussen als gewetensvol ‘assistent’ hebt geïntroduceerd aan je nieuwe deskundige tot zeer deskundige ‘vogelvrienden’.

Windkracht 2 tot 3

Graag wil ik deze bloemlezing over de belevenissen van een ‘assistent’ van een echte vogelaar in Falsterbo afsluiten met een fantastische dag die we dit jaar beleefd hebben. Na 2 dagen met harde zeewind was er sprake van een forse stuwing van de vogeltrek. Echter de voorspellingen waren van dien aard dat op onze dag van vertrek de wind zou terugvallen naar windkracht 2 tot 3, zodat er een grote kans was dat de trek massaal zou kunnen loskomen. Dit hebben we geweten! Wat een spektakel, meer dan 200.000 vinkachtigen, mezen en piepers kozen die dag uit om de oversteek naar Denemarken te maken. ‘s Middags gevolgd door een uitbundige roofvogeltrek. Voor dit soort dagen kom je naar Falsterbo, zelfs voor een ‘assistent’ met stoeltjes en koffie bij de hand!

Tip: Voor diegenen die zich herkennen in het niveau van ‘assistentschap’, ga dan eens een keer naar Falsterbo of een ander toplocatie voor het waarnemen van vogels. Je kunt zoveel leren van goede vogelaars en meestal vinden zij het fijn om hun kennis over te dragen. Volgend jaar toch maar weer in het reisprogramma van de Vogelwerkgroep opnemen?

Tekst en foto's: **René Pruyers**

Kennismaking in vogelvlucht

In deze rubriek vertellen leden van de Vogelwerkgroep Berkelland door middel van een aantal vragen wie ze zijn en waarom ze vogels in hun hart hebben gesloten. Naast het beantwoorden van de vragen mogen er natuurlijk ook bijzondere foto's meegezonden worden!

1 Stel je zelf even kort voor: naam, werk, waar woon je, etc?

Ik ben Tijmen Boswinkel. Ik ben 9 jaar jong en zit in groep 6 van basisschool 'Op d'n Esch' in Eibergen. Ik heb een zus van 13 die in de tweede van 'Het Assink Lyceum' zit. Verder heb ik een vader en een moeder. Vaak ga ik vogels kijken met mijn vader.

2 Hoe lang ben je lid bij de VWGB en hoe is dat ontstaan?

Ik ben lid sinds 2015. Ik vond roofvogels reuze-interessant. Daarna begon ik me ook voor zangvogels, weidevogels en watervogels te interesseren. Ik las en lees er veel over. In de krant werd een oproep gedaan voor "Vogels kijken voor de jeugd". Aan deze activiteit heb ik meegedaan en ik vond het direct leuk. Toen heb ik mij opgegeven als lid van VWGB.

3 Wat is het meest grappige wat je hebt meegemaakt tijdens het vogelen?

Tijdens een vakantie op Texel zagen we een grote groep 'twitchers' die een bijzondere vogel hadden ontdekt (zie foto hieronder). Ze waren helemaal wild en renden met telescopen en fototoestellen van de ene kant naar de andere. Als je niets van vogels weet zou je denken: "Wat zijn die nu aan het doen"? Het zag er nogal raar uit.

Foto:Ernst-Jan Boswinkel

4 Wat is de meest bijzondere vogel die je ooit hebt waargenomen?

Op Texel zagen we (toevallig) de Balkankwikstaart. Het was de eerste keer dat deze vogel in Nederland werd gespot. Daarom was men zo enthousiast.

5 Wat is je lievelingsvogel en waarom?

Mijn lievelingsvogel is de Rode Wouw. Tegen een blauwe lucht met wat wolken zie je de kleuren heel goed. Hij kan heel mooi vliegen in de lucht, als een vlieger. Daarom heet hij in het Engels ook 'Red Kite'.

6 Heb je een gebied waar je het liefst naar toe gaat om vogels te spotten?

Mijn favoriete gebied is het Achterveld in Neede, ik denk omdat ik daar voor het eerst vogels ging kijken met VWGB. Je hebt er bos, een beetje heide, waterplassen. Daarom zie je veel verschillende vogels, bijvoorbeeld Boompiepers en de Geelgors. Verder zou ik graag dichtbij Texel wonen. Dan zou ik vaak naar 'De Muy' gaan.

7 Heb je naast het vogelen nog andere hobby's, en zo ja welke?

Behalve vogels kijken doe ik aan drummen. Ik heb drumles bij popschool 'Drums & Dance'. Ook speel ik graag spelletjes op de iPad.

8 Wil je nog iets anders kwijt in het 't Zwaalfje?

Sinds ik bij VWGB ben heb ik al veel geleerd van Marina, Henk en andere leden van VWGB. Ik ben al veel te weten gekomen over bijvoorbeeld vogelgeluiden, vogelkenmerken, de gierzwaluw en weidevogels.

9 Welke vraag wil je uit het lijstje halen en welke komt daarvoor in de plaats?

Ik zou geen vraag willen verwijderen maar een toegevoegde vraag zou nog kunnen zijn: 'Welke vogel heeft volgens jou het mooiste geluid en waarom vind je dat?'

10 Aan wie geef je de vlucht voor de volgende keer door?

Ik geef de vlucht door aan Jan Willem Schokkin en wens hem veel plezier met het beantwoorden van de vragen.

De Sperwer op vogelvoer

Op het eerste gezicht misschien een rare titel, want Sperwers zijn toch vleeseters, zult u denken. In de loop van dit stukje zal duidelijk worden wat ik bedoel.

Op een van de ledenbijeenkomsten de afgelopen winter liet Henk Leever op zijn laptop een foto zien van een Sperwer. Die was bij hem in de tuin gemaakt. Hij vertelde dat hij in de winterperiode de hongerige vogels van voer voorzag en dat de Sperwer daar ook vrij regelmatig belangstelling voor toonde. Vaak twee keer per dag, 's ochtends rond koffietijd en halverwege de middag. Maar je kunt er de klok natuurlijk niet op gelijk zetten. Die regelmaat is voor een fotograaf natuurlijk erg aantrekkelijk.

Henk was zo gastvrij mij toe te staan van deze jager foto's proberen te maken. Ik kon het me heel gemakkelijk maken, zei hij, gewoon binnen op de bank gaan zitten, lekker warm en koffie bij de hand. Nu is het zo dat ik slechte ervaringen heb met het fotograferen door glas. Dat kan wel, maar alleen als je haaks op je onderwerp gericht bent. Moet je schuin richten, dan krijg je al gauw onscherpte, vooral bij dubbel glas.

Gelukkig mocht ik ook met de auto op de oprit gaan staan; nadeel daarvan was weer dat ik meer tegenlicht had. Onder die omstandigheden krijg je de beste belichting wanneer de zon het een beetje laat afweten. Maar dan is al gauw weer te donker. T'is altijd wat met die natuurfotografen.

Ik heb dus een aantal keren vanuit met een net gecamoufleerde auto zitten wachten op deze prachtig getekende vogel. Het was een mannetje. Sperwers komen onverwacht, vaak laag aanvliegen en overvallen zo hun prooien. Het gaat vaak heel snel en dus ben je gauw te laat. Zo'n snelle jager duikt vaak op momenten op dat je aandacht even is verslapt, of dat je net de andere kant op kijkt. Want er was in die voortuin veel te zien. De kleine vogels (vooral Pimpel- en Koolmezen) vlogen af en aan, want Henk had op veel plaatsen voer opgehangen: zo'n langwerpige silo voor het raam, een met vet en zaad ingesmeerde kerstster in een struik, en een pindapot in een boom. Op die laatste kwam ook af en toe een Grote Bonte Specht.

Als fotograaf moet je echter je eigenlijke doel voor ogen blijven houden en je niet laten afleiden. Maar dat is theorie. Als je hoort "tieken", weet je dat de specht in de buurt is en kijk je onwillekeurig. Gelukkig heb ik de Sperwer een paar keer gezien en een enkele keer kunnen fotograferen. Een van die plaatjes ziet u hier, dankzij de familie Leever. Vogelvoer was inderdaad voer voor de Sperwer, maar dan wel via de magen van mezen.

Tekst en foto: **Jos Korenromp**

De (her-)ontdekking van de Steltstrandloper

Zaterdagmorgen 14 mei 2016. Eerste dag van mijn ‘zomer’-vakantie. Redelijk vroeg wakker, maar niet supervroeg. Ik besluit een kort rondje te maken. Vrouw en dochter willen rond 10 uur nog weg en ik wil voor die tijd eigenlijk wel weer terug zijn zodat we samen nog een kopje koffie kunnen drinken. Zo’n rondje begint meestal met een bezoek aan het Hambroek, een voormalige zandafgraving waar ik door de jaren heen leuke soorten mocht ontdekken als Kleine Jager, Drieteenmeeuw en Roodkeelduiker.

De middag ervoor was ik er op de fiets langsgekomen en had ik er een steltloper gezien, maar had alleen een verrekijker bij me en kon hem niet gedetermineerd krijgen. Waarschijnlijk niets bijzonders, maar toch maar even kijken of die er nog zit. Niet dus. Wel vliegt er een Boerenzwaluw met een witte stuit. Nee, dat zal toch geen Roodstuitzwaluw zijn?! Maar ik kan er niets anders van maken dan een onzekere hybride.

Overbiel

Next stop is dan meestal Overbiel. De benaming klopt eigenlijk niet helemaal want Overbiel is de plek aan de noordkant van de Berkel terwijl de vogels meestal aan de zuidkant zitten... Who cares... Ik parkeer de auto en loop over de dijk naar een plek waar ik wat beter zicht over het gebied heb. Ik zie een Bosruiter. Die zitten er de laatste tijd wel vaker. Leuk! En zie! De Bergeenden hebben jongen! Net als vorig jaar. Ik tel 10 jongen en ik zie 4 volwassen vogels. Kleine Plevieren: 4 stuks. Hé, wat vliegt daar voor eend? Kan het niet goed zien. Geen standaard eendje. Hij lijkt te landen achter het schiereilandje. Toch even checken wat dat was. Als ik verder doorloop kan ik achter het eilandje kijken en herken ik er een Bahamapijlstaart. Even een foto maken. Verder is er eigenlijk niet zo veel te zien, dus besluit ik geleidelijk aan maar eens mijn rondje te vervolgen.

Steltstrandloper?

Terwijl ik terugloop valt er een steltje in. Flinke wenkbrauw valt direct op. Kijk, dat is natuurlijk die Bosruiter van daarnet. Maar iets klopt er niet. Hij is zo grijs. Laat ik de telescoop er toch maar eens even op zetten. Hmm... Wat een lange snavel en licht naar beneden gebogen, duidelijk geen Bosruiter. Krombek? Klopt niet. Roestbruin wangetje. Wtf?!? Dat lijkt die Steltstrandloper uit Limburg van eergisteren wel. Foto maken! Nu!! Ik pak mijn telefoon en moet wat schuiven om de camera en telescoop goed op elkaar te krijgen. Shit. Geen vogel op het beeldscherm. Misschien is de telescoop iets verdraaid met de telefoon plaatsen. Even kijken met de verrekijker. Nee hoor. Weg is de vogel. Niet meer te vinden.

Twijfel

De twijfel slaat toe. Heb ik dat wel goed gezien? Was het toch die Bosruiter? Of een Krombek? Tja. Wat zal ik doen? Ik wil bijtijds terug. Blijf ik hier of ga ik met mijn rondje verder? Ik besluit te blijven. Stel je voor zeg. Stel je voor! Laat ik eens wat hulp inroepen. Ik stuur een appje naar onze lokale whatsapp groep. Daarin zitten een paar doorgewinterde vogelaars. Dit is mijn tekst:

*“Tja... Overbiel. Ik zag net een steltje hier en die leek toch wel heel veel op de Steltstrandloper... Kan natuurlijk niet... Ge-
kleurd wangetje, licht beneden gebogen snavel... Hoog op de
poten. Net toen ik een foto wou nemen vloog die weg. Sta nu te*

hopen op terugkeer.

Qua soort. Wat zijn de alternatieven?”

Antwoord van Co Dooms die in de trein zit richting Grote Kanoet:

“Stelt in vlucht opvallend witte stuit. Heb geen suggestie voor alternatief”

Daar is ie weer! Daar is ie weer!! Kijk! Let op de details! Nou ja, alles klopt eigenlijk. En gelukkig blijft ie nu rustig zitten. Foto gemaakt. En opgestuurd in dezelfde app. Want er blijft twijfel. Zou die vogel uit Limburg nu hier zitten? 4de vogel ooit in NL. Dat zou toch waanzinnig zijn! Mijn app vogelvrienden zijn ook nog niet zeker. Ik besluit de waarneming te uploaden met een paar foto's, toch eerst nog maar even als onzeker. Eigenlijk weet ik wel beter, maar toch...

Al snel reageert Vincent Hart. *“Mag op zeker!maar zijn de foto's ook van de door jou waargenomen vogel?”*

Wat dacht je zelf Vincent? Uiteraard!

Dan de boel maar een beetje opschalen.

Steltstrandloper

Foto: Pieter Doorn

Eerst maar eens op zeker zetten. Dan in de VWG Berkelland whatsapp groep melden zodat die snel ingelicht zijn. Even genieten en dan... Naar huis. Op tijd weer terug en de rest van de foto's bekijken en toevoegen aan de waarneming. Filmpje ook. CDNA indienen. En dan gaat de

boel lopen. Pinksterweekend. Dus mogelijkheden genoeg voor iedereen. Buurtbewoners worden ondertussen ingelicht door de voorzitter van onze VWGB.

Fotogeniek

Het is een gaan en komen van vogelaars. Uiteindelijk wordt de waarneming een kleine 350 keer ingevoerd, het aantal waarnemers ligt daar waarschijnlijk nog een factor 2 tot 3 boven. De vogel laat zich steeds goed bekijken en fotograferen (ruim 400 foto's) Iedereen blij! En ik al helemaal! Wat een leuk stukje nieuwe natuur, waar met al die waarnemers en passant nog 2 nieuwe soorten voor Berkelland (Temminck's Strandloper en Kleine Strandloper) worden gezien! Dezelfde vogel werd trouwens op 11 en 12 mei 2016 in Limburg voor het eerst gezien. Vanaf 14 tot en met 18 mei 2016 bivakkeerde hij in Haarlo en daarna nogmaals herontdekt op Terschelling, waar de vogel gedurende een paar uur te zien was. Van origine broedt de Steltstrandloper in Noord Amerika en overwintert in Zuid Amerika.

links:

<https://vogelpunt.wordpress.com/2016/05/16/steltstrandloper-een-noordse-nachtegaal-en-een-grote-karekiet>

<https://natuurblog89.wordpress.com/2016/05/14/ov-twitch-steltstrandloper-bij-borculo/>

Er is ook een artikel in DutchBirding bladzijde 268:

<https://www.dutchbirding.nl/journal/38/4>

Jaap de Jong

“Samen voor de Patrijs”

Patrijzen

foto: Jos Korenromp

De vogelwerkgroep is eind vorig jaar begonnen om wat extra's te gaan doen voor de Patrijs, die in de afgelopen decennia hard achteruit is gegaan: ook in Berkelland. We volgen het voorbeeld van Aalten waar een tot nu toe succesvol programma in 2013 is gestart. Het woord 'samen' betekent dat we ook in Berkelland samenwerken met de Vereniging Agrarisch Natuurbeheer (VAN) en WBE's (wildbeheerseenheden). Voor meer informatie kun je terecht op onze eigen website, maar ook vele andere, waaronder SOVON en Vogelbescherming.

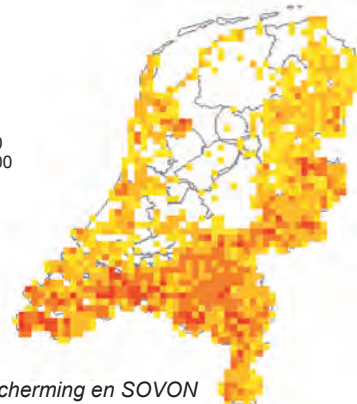
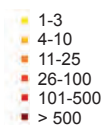
In dit stuk wil ik wat nadere informatie geven over de Patrijs in het algemeen en de voortgang van het project in Berkelland.

Patrijzen zijn standvogels van open agrarisch gebied, heidevelden en hoogvenen. Oorspronkelijk waren het steppebewoners, maar de soort heeft zich erg goed aangepast aan het leven in kleinschalig agrarisch landschap. In Nederland komt de Patrijs verspreid voor. Akkerland is het meest in trek, vooral als dit wordt afgewisseld met ruige dijken, slootranden, wegbermen en houtwallen. Patrijzen eten zowel plantaardig als dierlijk voedsel, maar de jongen leven de eerste weken louter van insecten en ander klein gedierte. De Patrijs is altijd een favoriet doelwit geweest voor jagers, maar die hebben de jacht op de soort gestaakt. De aantallen Patrijzen nemen, door schaalvergroting in de landbouw, dramatisch af. De Patrijs is goed gecamoufleerd met een bruin en grijs gestreept kleed, kastanjebruine strepen op de flanken en een grijze borst. Keel en gezicht zijn oranjebruin en op de buik zit een grote donkerbruine vlek. Tijdens de vlucht valt de roodachtige staart op. Juveniele vogels zijn geheel bruin gestreept. De voornaamste oorzaak van de teloorgang van de Patrijs is de grootschalige verandering van het boerenland. Het toepassen van insecticiden en het verdwijnen van akkeronkruiden, overhoekjes en ruige bermen betekent, naast het verlies van dekking en nestgelegenheid, vooral een gebrek aan dierlijk voedsel voor de jongen. Met name in natte voorjaren sterven talloze jongen aan voedselgebrek.

Wat gaan we doen

In Berkelland proberen we met name een lap-pendeken van kruidenrijke plekken te maken. Landeigenaren zijn en worden benaderd om mee te werken en dat loopt gelukkig redelijk tot goed. Ook zij zien vaak met lede ogen de achteruitgang van de natuur en kunnen door kleine overhoekjes beschikbaar te stellen toch een bijdrage leveren. Niet alleen bij ons in Berkelland, maar vrijwel in de gehele Achterhoek zijn vrijwilligers bezig om meer diversiteit te krijgen in het landschap en daarmee helpen ze ook de Patrijs. Op dit moment wordt de vernieuwde N18 aangelegd en we zien nu forse

Patrijs Broedvogels verspreiding 1998-2000

Bronnen: Vogelbescherming en SOVON

ingrepen in het landschap. Bij Hupsel en Olden Eibergen hebben we bij het tracé nog koppeltjes Patrijzen. Het is te hopen dat deze koppeltjes er ook nog zijn na de aanleg. Nieuwe overhoekjes komen er ook en Rijkswa-terschap zal in het gebied ca. 8 ha. met natuur moeten compenseren. Ook als Vogelwerkgroep zijn we hierbij betrokken, maar een grote ingreep in het landschap zal de N18 blijven.

Vorig jaar zijn we begonnen met inventarisaties in twee gebieden (ca 2 en 6 koppels) en er zijn ook extra krui-denrijke stroken aangelegd. Het aantal Patrijzen is volgens de eerste tellingen wat toegenomen (3 en 7 koppels) maar we kunnen beter tellen in het vroege voorjaar wanneer de paartjes zijn gevormd en de mannetjes roepen.

Het aantal Patrijzen in Nederland is ca. 10.000 en bovenstaand kaartje geeft de verspreiding weer.

Over de voortgang van het project samen voor de Patrijs zullen we ook in de toekomst jullie nader informeren. We hopen natuurlijk dat we de daling van het aantal Patrijzen achter ons hebben en dat de stand weer groeit. Dat is echter langere termijn: zowel voor ons als voor de Patrijs.

Henk Leever

Bronnen: Vogelbescherming en SOVON

Bij de Kluut op de voorplaat

Tijdens onze vakantie op Texel reed ik stapvoets over de Ottersaat (zo heet dat weggetje) in de richting van de Ottersaat. Dat is een natuurgebied in de buurt van Oudeschild en ligt parallel aan de Waddenzee.

Waarom ik zo zachtjes over die weg reed had ver-schillende redenen. Aan de linkerkant ligt nl. Dijk-manshuizen, een natuurgebied dat uit weilanden bestaat, doorsneden met brede sloten en plassen. Een aantal jaren geleden is er een waarnemingshut geplaatst. Maar daar ging het mij niet om. Op de ras-terpaaltjes trof ik zo'n 20 jaar geleden een Graspieper aan, die heel even bleef zitten, net genoeg om er een foto van te maken. Dus kijk ik elk jaar naar dit vogeltje uit. Jammer genoeg tot 2016 toe zonder resultaat. Ook hier zijn vroeger algemene soorten zeldzaam geworden.

Op die bewuste morgen in mei werd ik echter verwel-komd (of aangevallen, zo u wilt) door een klutenpaar. Die bleef maar laag om de auto heen cirkelen, zeker toen ik nog meer vaart minderde.

Kennelijk zaten er in de ruige oeverbegroeiing jongen, maar hoe goed ik ook mijn best deed, ze lieten zich niet zien. Beide vogels alarmeerden, de een meer dan de ander. Welke van de twee het vrouwtje was, is bijna niet vast te stellen: het enige verschil zit ken-nelijk in de kromming van de snavel, die is bij het vrouwtje iets sterker. Na enige minuten begon het op te vallen dat de ene vogel een licht roestkleurige borst bezat. Hoe ik ook keek, ik kon niet constateren dat dit veroorzaakt zou zijn door modder, o. i. d.. En dat er meer soorten Kluten zijn was mij niet bekend. Langzamerhand drong het tot me door dat die kleur

wel eens veroorzaakt kon zijn door het water. In de geschiedenis van Texel is bekend dat de schepen die naar Oost-Indië voeren vroeger op de Rede van Texel (in de Waddenzee, ter hoogte van Oudeschild, die toen nog geen haven had) lagen te wachten op gunstige wind. Voor ze vertrokken moesten de ma-trozen water inladen en dat deden ze op Texel aan de voet van de Hoge Berg. Door de modder werden de watervaten door de matrozen naar de dijk gerold. Dat water bevatte namelijk veel ijzer en bleef daar-door langer houdbaar op lange reizen.

Om zeker te zijn van deze veronderstelling heb ik de heer Spaans op Texel gemaild, waarvan ik het vol-gende antwoord kreeg:

Beste Jos,

Met dank voor onderstaand mailtje en de foto.

Het betreft hier vrijwel zeker een vogel die regel-matig door ijzerhoudend water loopt en daardoor verkleurd is. Op Texel zien we deze oranje-bruine verkleuring ook regelmatig bij Lepelaars.

Bij een kleurringprogramma aan Kemphanen weet ik dat men veel last heeft van deze bruine verkleuring van de ringen waardoor de oorspronkelijke kleur helemaal niet meer te zien is. Overigens schijnt deze verkleuring van de ringen ook weer te kunnen verdwijnen.

Het lijkt me in ieder geval zeker geen kleurafwijking van het verenkleed.

Met vriendelijke groet, Bernard Spaans.

Jos Korenromp

Het is al bijna traditie, de eerste zaterdag van oktober. Dan is het de landelijke trekvogelteldag. En deze zaterdag was het dan zelfs door heel Europa trektellen. Dat heet dan de EuroBirdwatchday. Onze vogelwerkgroep doet daaraan standaard mee op de voor ons bekende telpost aan de Havelandweg tussen Eibergen en Rekken. Dat is aan de noordkant van de Berkel.

Er was veel publiciteit aan gegeven. Alle kranten hadden vooraf informatie opgenomen en zo kon het gebeuren dat er door de dag heen een aanzienlijk aantal bezoekers poolshoogte kwam nemen. Helaas werd het geen spectaculaire belevenis, want het weer was nog te zomers om de trekvogels massaal in beweging te krijgen. Om 07.00 uur begonnen we met een temperatuur van 8 graden C. en in de loop van de dag steeg deze nog tot 14 graden. Het was zonnig en er stond weinig wind.

Weinig trek

In afwisselende samenstellingen, maar steeds met tenminste vijf tellers werd de lucht afgespeurd en klonk er af en toe een kreet, als er weer een enkel groepje trekvogels werd gesignaleerd. Op de app werd vervolgens alles gelijk ingebracht. Het was door de geringe aantallen gemakkelijk bij te houden. Dat is dan ook de valkuil, want de aandacht verslapt snel, wanneer je met meerderen op de telpost staat. Jeugdige vogelaars vulden de tijd door met Henk Leever een wandelingetje te

maken in de omgeving. Speurend naar de IJsvogel, die al wel gehoord was, maar die ze nog niet te zien hadden gekregen.

Zender Regio8

Om 11.00 uur kwam een TV-opnameploegje van de zender Regio8. Het resultaat hiervan is op de website van Vogelwerkgroep Berkelland en op de Facebookpagina te vinden. En ja hoor, om even over twaalfen kwam Annie Koldewij (met haar Fons) ons "verrassen" met heerlijke zelfgebakken appel-flappen. Wie had dat kunnen denken. Toen werd het afzien. Geen vogels, geen publiek, geen soep van Johan Slütter..... En dan opeens een fotograaf van dagblad TwentseCourant/Tubantia. Bij gebrek aan trekvogels richtte hij zijn camera op alle denkbare manieren op de vogelaars. Met als gevolg een super grote foto in de maandagkrant met naar de lucht turende vogelaars, van onderen bezien. Toen de fotograaf weer vertrokken was en er nog minder trek te tellen viel, hebben we de telling om even voor twee uur gestaakt.

Wat de score van onze telpost betreft hadden we precies dezelfde top drie als landelijk, namelijk op één de Graspieper, op twee de Vink en op drie de Spreeuw. Zie voor de volledige telling:

<http://www.trektellen.nl/count/view/269/20161001>

Cees van Beinum

Trektelpost Havelandweg 1 oktober 14.00 uur

Foto: Willy Smeenk

Een heel bijzondere Buizerd

Op 27 september meldde Johan Slütter mij dat hij gebeld was door een veehouder uit Rekken dat er een grote roofvogel met grote gele flappen, zo groot als de oorflappen van koeien bij hem zat. Hij wilde wel erg graag weten welke vogel het was en waarom die grote oorflappen in zijn vleugels zaten.

Samen met Johan, die de exacte plek wist, zijn we op zoek gegaan. En ja hoor de vogel was nog in de buurt. Het bleek een Buizerd te zijn met zowel links als rechts grote gele platen in/op de vleugels. De letters PC waren met de verrekijker goed te lezen.

Omdat ik zelf niet wist waar ik hier gegevens van kon vinden, heb ik in onze VWG enkele leden om raad gevraagd en prompt kwam Ad Postma met het bericht dat het om een Buizerd gaat die vermoedelijk van wing tags is voorzien in dit project:
<https://martinaboerner.wordpress.com/wingtags/>

Op deze site kon ik de gegevens invoeren. Al snel kreeg ik een schrijven terug van de universiteit van Bielefeld.

Beste Willie,

Hartelijk dank voor uw e-mail. De vogel die u gezien hebt (PC), is een jong vrouwtje. Ze is afgelopen voorjaar (in mei) uit het ei gekomen als enig jong in haar nest.

Dit is de eerste terugmelding die we van deze vogel ontvangen hebben. Het is goed om te horen dat ze nog in leven en in goede conditie is. Een belangrijk onderdeel van ons buizerdonderzoek draait om het verklaren van individuele verschillen in overleving en broedsucces. Daarvoor is elke terugmelding van groot belang. Dat geldt zeker ook dit jaar waarin de buizerds het moeilijk hebben, doordat er minder muizen zijn dan normaal. Het zou kunnen dat dat de reden is

Foto: Willie Smeenk

dat veel jonge buizerds die afgelopen voorjaar zijn uitgevlogen al het territorium van hun ouders verlaten hebben.

We horen het graag als u vogel 'PC' nog vaker ziet. Mocht u kans zien om een foto van haar te nemen en ons deze toe te zenden, dan zou dat helemaal geweldig zijn.

Hartelijk dank voor de foto's van PC; die zijn een waardevolle aanvulling voor onze database. Niet alleen het vleugelmerk, maar ook de kleur van het verenkleed, is zeer duidelijk zichtbaar. Zoals u misschien wel weet, komen er bij de buizerd drie verschillende kleurvarianten voor: 'licht', 'donker', en er tussenin. Vogels van de verschillende kleurvormen verschillen in allerlei andere belangrijke eigenschappen, zoals de overleving, het broedsucces, en de besmetting met parasieten. Daarom is het cruciaal voor ons onderzoek om de kleurvorm van de vogels te kennen. Het is duidelijk zichtbaar op uw foto's dat het hier om een 'lichte' vogel gaat!

Uit het boven staande blijkt dat er weinig muizen waren in de buurt van Bielefeld, dit in tegenstelling tot hier dacht ik, en ook dat het zeer waarschijnlijk een Nederlandse onderzoekster is want het is zo perfect Nederlands.

Willie Smeenk

Jonge Ransuil

Foto: Henk Lammers

Waarneming Ransuilen graag melden!

Verzoek van Henk Lammers: bij waarneming Ransuilen graag een berichtje naar hem. Dit kan per e-mail: henkenwilma@grolle.nl of per telefoon: 06 53 771 633.

Henk is nog steeds geïnteresseerd en bezig om het aantal Ransuilen in Berkelland beter in beeld te krijgen.

Gerrit Huurneman, een echte vogelman

Gerrit Huurneman op een van de excursies langs de IJssel

Gerrit Huurneman (1942) is sinds de oprichting van de Vogelwerkgroep Neede (1974) lid. Hij is een man met passie voor vogels. Hij is geboren in Neede aan de Dumasweg en woont nu nog in de wijk De Berg aan de Bonkertskamp. Hij heeft de omgeving zien veranderen: zandwegen werden verhard, eikenlanen, struweel, houtrillen en meidoornstruiken verdwenen en uitgestrekte weilanden kwamen ervoor in de plaats. Samen met zijn vrouw Dinie gaat hij al jaren op pad voor allerlei vogelactiviteiten.

Gerrit struinde in zijn jonge jaren samen met twee broers de omgeving af. De jongs van Dumas werden ze wel genoemd. Hij speelde bij Kisveld of De Leus, waar een steenfabriek stond (de huidige timmerfabriek). Daar zag hij tussen de houtwallen en singeltjes veel Zomertortels, Patrijzen, Fazanten, Staartmezen, Winterkoningen en mezen. Ook stapte hij met z'n broers wel in de lege kiepwagentjes om Indiaantje te spelen op de Needse Berg. Als de kiepwagentjes, getrokken door een locomotiefje, daar bergafwaarts reden stonden ze met pijl en boog of gewapend met schild, gemaakt van een deksel van een bus wasmiddel, klaar voor de aanval. Al spelend ontdekte Gerrit de natuur. Ook werd er regelmatig een jonge vogel, Kraai of Kauw, mee naar huis genomen. Deze werd dan thuis verzorgd.

In die tijd werden ook nog eerste kievitseieren gezocht. Gerrit was hierin zeer bekwaam. Toen hij 16 was, ging hij samen met zijn broer Bennie van 8 op zoek in het weiland van Ter Kuile. Hij vond hier 9 nesten met elk één ei. Met deze buit van 9 eieren gingen ze 's avonds laat op de brommer naar Prin-

ses Armgard, de moeder van prins Bernhard, die op kasteel Warmelo woonde in Diepenheim. Gerrit herinnert het zich nog goed. Klingelingeling deed de grote bel en jawel een deftige meneer in uniform deed de kasteeldeur open. Gerrit vroeg samen met zijn jonge broertje of de prinses misschien belangstelling had voor de eerste kievitseieren. Terwijl de bediende dit even navroeg, mochten Gerrit en Bennie in de ruime gang van het kasteel wachten. Gerrit keek zijn ogen uit: paraplubakken van olifantsporen, een tapijt dat veerde als je erover heen liep. Toen de bediende terug kwam zei hij: Hou de hand maar op en zo ontvingen ze 45 gulden! Een onvoorstelbaar hoog bedrag in die tijd. Gerrit verdiende destijds 15 gulden per week! Normaal gesproken kreeg men er 25 cent voor, maar deze keer was het uitzonderlijk vroeg, vandaar de enorme beloning.

Gezin

Gerrit en Dinie kennen elkaar al van de lagere school. Gerrit heeft eerst op de Spilbroekschool (school 1) gezeten en klas 6 heeft hij op de Ruwenhofschool (school 2) gedaan. Dinie, vanaf haar vijfde wonend in Neede, zat daar ook in de klas. Ze kregen les van meester Buter, ook een natuurman. Hij nam geregeld zijn klas mee naar het Needse Achterveld, Dinie herinnert zich nog goed hoe ze daar aan de kant van het water een nest met eieren zagen. Op dansles leerden Gerrit en Dinie elkaar beter kennen, en toen de brommer kwam, hadden ze echt verkering. Gerrit en Dinie hebben drie dochters en die werden ook regelmatig mee het bos in genomen om te genieten van de natuur. Ze speelden boompje verwisselen of verstopperkje.

Werk

Gerrit ging werken als buschauffeur op de lijndienst. Als hij op een mooi ritje in de omgeving van Almen een paar Reeën zag oversteken, kon hij het niet laten zijn passagiers hierop te wijzen. Hij zette de bus even stil en wees de mensen op de Reeën of een Buizerd. Dinie werkte als taxibuschauffeur en vervoerde kinderen en volwassenen van huis naar De Leeuwerik, De Diekmaat en naar De Hameland.

Vogelwerkgroep

Bij de oprichting van de Vogelwerkgroep Neede in 1974 was Gerrit ook aanwezig, hij meldde zich direct aan als lid. In het Needse Achterveld werden nestkastjes opgehangen. Ook Anton Meenink en Hans Groot Landweer hadden hier nestkastjes hangen. Deze kastjes werden in het broedseizoen om de tien dagen gecontroleerd. De kastjes hingen vast aan de boom en er moest dus ook altijd een ladder worden meegesjouwd. Zo ging men 's avonds een keer met een man of acht het bos in ten noorden van de Hoge Haarweg, om jonge vogels die in de nestkast zaten te ringen. Er was echter maar een persoon met laarzen en het was nogal nat... Die ene persoon heeft iedereen om de beurt op de rug naar een droge plek gebracht. Daarna begon het vangen en het ringen.

In de jaren '80 stond het SBB het ophangen van nestkastjes niet meer toe, men vond dit niet natuurlijk. Alle kastjes moesten verwijderd worden, met uitzondering van de bosuilkast.

In de jaren 60 ging het bijzonder slecht met de Kerkuil, deze was bijna verdwenen uit Nederland. In het begin van de 70-er jaren werden er in Neede kasten opgehangen voor deze uil. In die tijd werd de Nederlandse populatie Kerkuilen geschat op zo'n 100 tot 200 paar. Gerrit ging samen met Anton Meenink op pad voor de Kerkuil. In 7 kasten werden zo'n 37 jongen geboren, een uitzonderlijk aantal, tegen de trend in! De Vogelwerkgroepleden waren hier zeer blij mee.

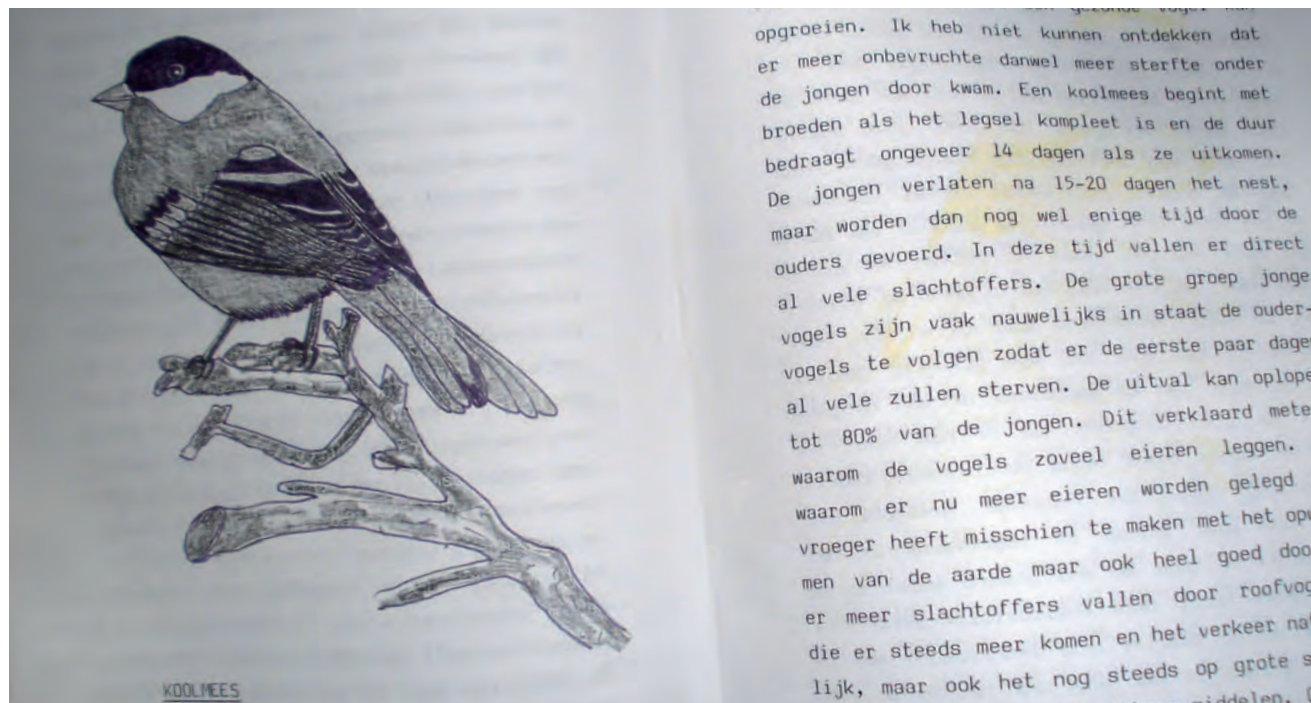
Vroege Vogels

Samen met Dinie heeft Gerrit ook veel excursies georganiseerd naar het Zwillbrock of naar het Needse Achterveld. Het radioprogramma 'Vroege Vogels' heeft zelf eens deze excursie aangekondigd. Mensen uit heel Nederland kwamen hier op af. Ze ontdekten dat bij het vogelen je gehoor enorm belangrijk is. Iemand merkte op: "Ik heb het altijd verkeerd gedaan, ik was alsmat aan het kijken, maar je moet vooral luisteren!" Ook heeft Gerrit vaak een excursie langs de IJssel gehouden. Hij wist hier altijd precies de bijzondere soorten te zitten.

[Lees verder op volgende pagina>>>](#)

Gerrit Huurneman controleert de kastjes op de Needse Berg. Als een soort van therapie ging Tonnie (links) een jaar met hem mee.

Bladzijde over de Koolmees uit boek nummer 11 van Gerrit

Ten behoeve van de Oeverwal heeft Gerrit samen met andere werkgroepleden de kuil tegenover Ten Cate kaal gemaakt. Hier stonden destijds veel bomen. In de kuil bij de parkeerplaats tegenover het monument hadden in het verleden ook Oeverwalen gezeten (destijds was daar nog geen bos). Echter op de nieuwe locatie, waar met man en macht was gewerkt, gingen de oeverwalen niet broeden.

't Uultje

Gerrit heeft enorm veel geschreven over vogels. Dit ging in het begin met name over zijn kweekresultaten van de vogels die hij in de volière had. Hij schreef voor het blad de Europese cultuurvogel. Later werden het ook verhalen over in het wild levende soorten. Gerrit zette zijn persoonlijke ervaringen met vogels op papier.

Voor het tijdschrift van de Vogelwerkgroep Neede, 't Uultje, maakte hij de tekening op de voorkant; een Steenuil. Ook in de 12 boeken die hij heeft geschreven staan vele mooie pentekeningen. Gerrit heeft 5000 pagina's getypt, alles met 1 vinger vanwege reuma. Deze serie kan gerust een levenswerk worden genoemd. Tegenwoordig lukt het typen niet meer, schrijven gaat met moeite en toch verschijnt er regelmatig nog een stukje van zijn hand in 't Zwaalfje.

Gerrit heeft aan nog veel meer projecten deelgenomen: het markeren van weidevogelnesten samen met Gerrit Ordeman, het tellen van Huis- en Boerenzwaluwen in Noordijk, links van de Rutgersweg, waterwildtellingen, PTT-tellingen, inventariseren van Steenuilen.

Tijdens deze inventarisatie in het donker die gedaan werd met een cassette recorder waarop het geluid werd afgespeeld, belde Gerrit Ordeman verontrust op naar Timmerije (eigenaar van veel bos in

het Noordijkerveld): Er reed een auto rond, die steeds stopte, hij vertrouwde het niet... Gerrit Ordeman, eveneens actief lid van de Vogelwerkgroep, wist niet dat Gerrit Huurneman aan het inventariseren was. Al deze activiteiten heeft Gerrit noodgedwongen afgebouwd en gelukkig zijn er andere mensen die deze activiteiten hebben overgenomen. Door reuma kan Gerrit nog zeer beperkt lopen en doen zijn handen niet meer wat hij wil. Toch blijft Gerrit altijd een man die goed gemutst is en geniet hij van de dingen die nog wel mogelijk zijn, zoals met de scootmobiel erop uit gaan. Zelfstandig nestkastjes op De Berg controleren lukt niet meer, maar samen met Dinie en zijn kleinzoon Jarno (18) lukt het wel. Gerrit brengt zijn kennis over op de jeugd en geniet op deze manier toch nog van de vogels.

Tekening Steenuil: voorkant van 't Uultje, tekening gemaakt door Gerrit

Tekst en foto's: **Sonja Grooters**

Excursie op 22 en 23 oktober 2016

omgeving Diepholz

In de omgeving van Diepholz bevinden zich in de herfstperiode vele tienduizenden (nu ruim 40.000) Kraanvogels, maar ook vele andere soorten vogels. Het gebied strekt zich 50 km uit van oost naar west en 30 km van noord naar zuid. Er zijn diverse hoogvenen (Mooren) in het gebied en ook is er een groot meer, de Dümmersee. In het gehele gebied wordt veel gedaan aan Naturschutz en de Dümmersee e.o. is aangewezen als Natura 2000 gebied met ook een prachtig nat weidegebied, waar in het voorjaar vele soorten weidevogels broeden. Ook de Zeearend broedt er en de Visarend is er zelfs met 3 bezette nesten succesvol.

Wij vertrokken zaterdagmorgen met vijf deelnemers: Gerrie en Johan Slütter, Annie Koldewij, Ernst Plooi en Henk Leever. Sonja en Hans Grooters kwamen samen met de kinderen Femke en Lars ook in het gebied en logeerden in hetzelfde hotel in Lembruch. De afstand is goed te doen en na ruim 2 uur rijden over vooral de snelweg ben je er. Het is een geweldige ervaring om opeens in een rustig natuurgebied te staan met vrijwel uitsluitend het geluid van de vele Kraanvogels.

Er is veel te zien

We begonnen zuidoostelijk van Vechta (landweggetje An der Dadau) door het gebied gereden. De auto is een prima schuilplaats voor de schuwe Kraanvogels en de auto in de omgeving van Kraanvogels verlaten kan niet, omdat de foeragerende vogels dan op de wieken gaan. Gelukkig zijn er ook wel plaatsen waar je de benen kunt strekken zonder de vogels te verstoren. Dan hoor je naast het voortdurende geluid van Kraanvogels ook andere vogels zoals Graspiepers, Veldleeuweriken en Mezen. Een jagend vrouwtje van de Blauwe Kiekendief liet zich een aantal keren goed bewonderen. Maar de grote aantallen Kraanvogels is een belevenis en vaak zie je ze in groepjes bij elkaar, waarbij de gezinssamenstelling gemakkelijk is

vast te stellen. Dikwijls ouders met 1 of 2 jongen, die nog een bruine kop hebben. Ook zagen we een hele grote groep bij elkaar van minstens 1000 foeragerende "Kraniche". Rond de middag bij een van de vele Mooren (Neustätter Moor) een uitgebreide wandeling gemaakt bij de kleine "Turm". Educatief als het gaat over het hoogveen en de natuur met planten en dieren. Ook hier konden we vele soorten aan de lijst toevoegen die uiteindelijk 50 soorten opleverde. De Klapekster heeft zich helaas niet laten zien, maar de enorme hoeveelheid Ganzen bij de bekende Moordamm tussen Wagenfeld en Lembruch vergoedde ook veel. Vooral Toendrarietganzen en Kolganzen, maar ook Grauwe- en een enkele Brandgans. Tegen de avond verzamelen zich op de Moordamm vele vogelaars om de binnenvallende Kraanvogels en Ganzen te zien en te horen. De vogels hebben daar hun slaapplek en het is indrukwekkend om dit schouwspel te zien, maar vooral ook om te horen. Hetzelfde tafereel doet zich massaal ook weer voor bij zonsopkomst, maar helaas voor ons wel veel gehoord maar niks gezien: mist, die pas laat na de middag optrok.

We waren die zondag inmiddels naar de zuidkant gegaan van de Dümmersee bij Hude waar een Naturschutzcentrum is met goede (vogel-)informatie en leuke film. In de omgeving ervan kun je prima wandelen, maar door de mist was het toch wat minder. Toch beetje een pechdag, want Ernst kreeg in het centrum een bloedneus, die niet te stoppen was en samen met Henk is hij naar het ziekenhuis in Damme gegaan. Daar is het uiteindelijk opgelost en om 15.00 uur zijn we weer vertrokken naar huis met inmiddels een strak blauwe lucht.... Moe en voldaan weer thuis met de indrukwekkende herinneringen van de Kraanvogels, maar ook aan de gezelligheid om samen vogels te kijken.

Tekst en foto's: **Henk Leever**

In maart 2016 zijn bosuilkasten gecontroleerd en inmiddels zijn de jonge Bosuilen geringd. Deze twee mooie foto's van het vrouwtje en een Bosuiljong (een van de drie) wilden we u niet onthouden. Deze foto's zijn gemaakt door Benno Stortelder, ringer in opleiding bij Anton Meenink.

Broedresultaten Uilen in Berkelland 2016

Op de vraag 'Hoe het uilenbroedseizoen in 2016 was', is het nog niet zo eenvoudig om een passend antwoord te geven. Meestal hangt dat af van de muizenstand aan het begin van het nieuwe broedseizoen.

Door de zachte, niet koude winter, zonder sneeuw en veel regenval was de muizenstand uitzonderlijk hoog. Voedsel genoeg dus voor een goede start van het nieuwe broedseizoen.

Op alle, ons bekende broedplaatsen van Uilen, werden boven gemiddelde aantallen eieren gelegd. Echter, in het hierop volgend, wel erg natte voorjaar waarin blijkbaar veel muizen zijn verdrongen en dus minder voedsel, legden nogal wat jongen het loodje. Vooral bij de Kerkuilen die sterk afhankelijk zijn van muizen.

Conclusie: Er waren meer broedsels, veel eieren en veel jongen, maar achteraf toch minder uitgevlogen jongen dan onze verwachting was. Voor de cijfermatige gegevens over 2016, zie de tabellen op onze website:

<http://www.vogelwerkgroepberkelland.nl/veldwerk/uilen.html>

Anton Meenink en Henk Lammers

Theo Boonman
Foto: Sonja Grooters

Lezingen

Afgelopen periode zijn er voor de leden weer diverse bijeenkomsten georganiseerd. Op 4 oktober was er een gezellige avond in de Melktap waar oa verslag werd gedaan van broedseizoenen van meerdere vogels en waar werd teruggekeken op Worldbird-watching-dag. Op 1 november werd er een bijzonder interessante lezing gegeven door het Waterschap Rijn en IJssel. Theo Boonman vertelde wat de taken van het Waterschap zijn en er werd oa gepraat over het maaibeleid ten aanzien van het broedseizoen. Deze avond lijkt dan ook een mooie start te zijn voor een nader contact met het Waterschap waarin beide partijen hun kennis delen.

Voor nieuwe bijeenkomsten kijk op de site van de Vogelwerkgroep en houdt de Facebook pagina in de gaten.

Marjon Hoen

Resultaten van de nestkastcontrole 2016

In totaal zijn er 295 nestkasten gecontroleerd waarvan er 259 bezet waren, Het bezettingspercentage was net als vorig jaar 88%. De verdeling was als volgt: 100 Koolmezen, 79 Pimpelmezen, 65 Bonte Vliegenvangers, 9 Boomklevers, 1 Spreeuw en zelfs 5 Gekraagde Roodstaarten. We zien dat de Bonte Vliegenvanger zich met 65 broedparen volledig hersteld heeft en weer op niveau van ons recordjaar 2013 zit met toen 68 broedsels. Overige soorten en aantallen zijn redelijk constant ten opzichte van voorgaande jaren.

Van de totaal 2179 gelegde eieren zijn er 1779 jongen uitgevlogen: 82% (2015: 86%). Dit jaar zijn er relatief veel broedsels mislukt in zowel ei- als jongen fase. Oorzaak.... onderlinge strijd tussen soorten om territorium, ouders omgekomen of misschien het koude/natte voorjaar?

De gemiddelde nestgrootte van 8,4 eieren was dit jaar gelijk aan dat van vorig jaar. 90% van onze nestkastresultaten zijn ook dit jaar weer digitaal ingevoerd in het nestkastenprogramma van de SOVON. Al met al weer een prachtig resultaat: **1779 jonge vogels uit onze nestkasten gevlogen**. 152 meer dan vorig jaar omdat er 40 nestkastjes méér gecontroleerd zijn.

Harry Overbeek

Op stap met de gierzwaluwman

Op zondag 10 juli was er weer een jeugdactiviteit. Met de 'gierzwaluwman' in Neede op zoek naar de Gierzwaluw. Geert Heetebrij vertelde zeer informatief over de Gierzwaluwen en de plekken waar deze vogel leeft en woont.

De nieuwe gierzwaluwentil bij de kerk werd ook bezocht. Momenteel is die nog niet bezet. Volgende jaar willen we met geluid proberen de Gierzwaluwen te verleiden hier te gaan broeden.

Jeugdactiviteiten

Info over activiteiten zie de site en Facebook

Weidevogels kijken

Op zaterdag 23 april was er een jeugdactiviteit die in het teken stond van weidevogels. Gerrit Stomps en Luuk de Haan deden de begeleiding en Sam, Tijmen en Ramon kwamen opdagen. Eerst deelde Gerrit aan de jongens een folder uit over weidevogelbeheer. Daarna vertelde hij hoe je in de praktijk weidevogels en hun nesten kunt vinden.

Meteen werd er gekeken of in het naastliggende weiland weidevogels werden gespot. Het bleek een beetje tegen te vallen dus werd er besloten om een eindje verderop te gaan kijken. Daar aangekomen was het al meteen duidelijk dat er Kieviten zaten. Verder werd er een Grutto, Tureluur en Wulp gespot. Maar waar zaten de nesten?

Na een tijdje door de verrekijkers te hebben gekeken en te hebben geïnventariseerd, werd er een plan van aanpak gemaakt. De jongens mochten mee de wei in om de nesten op te zoeken. Al gauw werd een nest met eieren gevonden en werd het gemarkeerd met een rieten stok. Nu kan de boer die het land beheert zien waar het nest is en tijdens het maaien dit ontwijken. Nu verder zoeken. En wat was de verrassing groot toen er een Kievitskuiken werd ontdekt! Zo schattig en mooi! En toen nog één! Ze hebben een geweldige schutkleur, mooi hoog op de benen en ze zijn snel! Iedereen was super enthousiast.

Tot slot werd er nog een nest met eieren gevonden. En toen we dachten dat het dat allemaal was kregen we nog een Ree in het vizier. Het kon niet mooier.

Op naar het volgende weiland... vol met Pinksterbloemen. Ook daar werden Kieviten gespot. In een rij werd er door het weiland gelopen om te kijken waar de vogels omhoog vlogen. Uiteindelijk werd daar nog een kievitsnest gevonden. Wat een score op één middag. Het was een zeer geslaagd uitje... en volgens Sam had het nog wel wat langer mogen duren.

Tekst en foto's: **Marjon Hoen**

Excursieprogramma 2016-2017

Voor alle excursies geldt:

- Geef je minstens 2 weken voor de excursie op, tenzij anders is vermeld.
- Opgaven altijd naar Gerrie Slütter, e-mail: blauwepauw@hotmail.com
- Wijzigingen en nadere bijzonderheden worden op de website en per mail kenbaar gemaakt.
- Deelnemers aan excursies, waarvoor opgave vereist is, ontvangen altijd nader bericht.
- Geef bij excursies buiten Berkelland altijd op of je eventueel wilt rijden.

De belangstelling voor de georganiseerde excursies is al geruime tijd gering. Meerdere malen ging een excursie daardoor niet door. Daarom is er voor het komend half jaar een beperkt programma gemaakt.

Woensdag 28 december 2016

Nadere mededelingen volgen via de mail.

Zondag 7 mei 2017: Needse Achterveld

Verzamelen om 06:00 uur bij de parkeerplaats aan de Visschemorsdijk.

Dit is de jaarlijkse publieksexcursie, die ook in de pers zal worden aangekondigd.

Opgave vooraf is zowel voor leden als voor niet-leden noodzakelijk, zodat er voor voldoende begeleiders kan worden gezorgd. Voor deze excursie kunnen niet leden zich opgeven via info@vogelwerkgroepberkelland.nl of bellen naar 06-20918162 (inspreken voicemail).

Zaterdag 20 mei 2017: 24 (17-) uurstelling

Je kunt ook een gedeelte van de dag meedoen.

LET OP: Dit een excursie op de fiets!

Jeugdleden zijn ook welkom.

Nadere mededelingen volgen via de mail.

Info over
activiteiten
zie ook onze
site en
Facebook

www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Ledenavonden 2016-2017 aanvang avonden 19.30 uur

Data en onderwerpen onder voorbehoud

Maandag 28 november 2016

Locatie: De Huve, Eibergen

Onderwerpen:

Bijzondere waarnemingen

Slaaplaattellingen (Aalscholver, Kauw/Roeken),

Bos-/Steenuiltelling: In komende winter / voorjaar nog

Bos- en Steenuiltellingen?

PTT-tellingen (tussen 15 dec. en 1 januari)

Dinsdag 7 februari 2017

Locatie: Tapperij Ruurlo

Onderwerpen:

Bijzondere waarnemingen

Voortgang Bos- en Steenuilen telling

Resultaten watervogeltellingen tot nu toe

Welke BMP-tellingen worden er dit jaar gedaan?

Reiger kolonies, Wie telt en waar de nesten.

Vogelzang van vroege broedvogels

Maandag 20 maart 2017

Locatie: Naturhus Neede, Koeweidendijk

Onderwerpen:

Bijzondere waarnemingen

Voortgang van Steenuil- en BMP telling

Vogelzang van terugkerende broedvogels

Maandag 8 mei 2017

Locatie: Nahuis Beltrum, Meenweg 4

Onderwerpen:

Bijzondere waarnemingen

24-uurstelling in mei (op de fiets)

Voortgang BMP tellingen

Vogelzang van de late zomergasten

Maandag 2 oktober 2017

Locatie: Melktap Borculo

Onderwerpen: Zie 't Zwaalfje voorjaar 2017

Maandag 27 november 2017

Locatie: De Huve, Eibergen

Onderwerpen: Zie 't Zwaalfje voorjaar 2017